

Research Paper

Designing and compiling a business education framework for high school students in Hormozgan province in the current and desired situation

Mohamad Mehtarpour¹, Mehdi Bagheri^{2*}, Nader Gholi Ghorchian³, Kolsoom Nami⁴

1-PhD Student in Educational Management, Faculty of Educational Sciences, Bandar Abbas Branch, Bandar Abbas, Iran.

2-Associate Professor, Department of Educational Management, Faculty of Educational Sciences, Bandar Abbas Branch, Azad University, Bandar Abbas, Iran.

3-Professor, Director of the Department of Educational Management and Higher Education, Faculty of Economics and Research Sciences, Tehran Branch, Tehran, Iran.

4-Assistant Professor, Department of Educational Management, Faculty of Educational Sciences, Azad University, Bandar Abbas Branch, Bandar Abbas, Iran.

Received:2022/07/14

Accepted:2023/01/11

PP:80-97

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/jedu.2023.28440.5705

Keywords:

Design , Framework, Business Education, High school students.

Abstract

Background and Aim: The purpose of this study was to Design and Framework education to high school students in Hormozgan province in the current and desired situation. The research was conducted using a combined research method (qualitative and quantitative case study) of exploratory type.; The statistical population of the study consisted of Potential participants of faculty members of universities in Hormozgan province, doctoral students and secondary school teachers in Hormozgan province.

Methodology: In this study analyze the data from the "targeted approach" and the "method of selecting key experts", and use The "theoretical saturation criterion" was used; Theoretical saturation is a point in qualitative research that indicates the adequacy of the data collected to analyze and present the final report. The research tool was an open-ended interview form; Data were analyzed using Nvivo software using content analysis technique; Validation of qualitative data was performed using verification and reliability techniques.

Results: The results are: Business education plan for students (inclusive theme) in the form of 4 dimensions of organizing themes (education-innovation, curriculum-content, Psychological factors-communication, economic and social factors-environment) and 72 basic themes were organized; The business education framework in the current and desired situation included 5 extracted concepts of the current situation and 9 sub-categories in the desired situation; The results of reviewing the validity of the business education framework in the current and favorable situation showed that: 12 components of business education (purpose, content, coach role, learner role, teaching-learning method, evaluation, teaching materials, type of curriculum, educational level, participants, place of training, time of training) have a high correlation coefficient (meaning level You have 99% confidence) ; Discussion: The business education framework of high school students in Hormozgan province is relatively suitable in the current situation and has a distance to the desired situation, which can be improved with the design.

Citation: Mehtarpour Mohamad, Bagheri Mehdi , Ghorchian Nader Gholi, Nami Kolsoom (2023). Designing and compiling a business education framework for high school students in Hormozgan province in the current and desired situation. Journal of New Approaches in Educational Administration; 14(4):80-97

Corresponding author: Mehdi Bagheri

Address: Associate Professor, Department of Educational Management, Faculty of Educational Sciences, Bandar Abbas Branch, Azad University, Bandar Abbas, Iran.

Tell: 0917617867

Email: mbaagheri.sbu@gmail.com

Extended Abstract

Introduction:

The development of education is one of the key and important goals of governments. On the other hand, the education system also has a heavy responsibility, because it's responsible for educating the majority of adolescents. For this reason, different courses in education should be able to meet the intellectual and doctrinal needs of students in terms of content. Of course, having good and complete content alone is not enough for success, but more importantly, having teachers who can portray that content in a clear and engaging way in the student's mind. This is where the crucial role of teachers and attention to the quality of their teaching becomes apparent (Mazbohi et al 2010). Business is: identifying, creating and using opportunities by turning new ideas into business realities in the form of goods and services needed by society. Applying the concept of business and examining the personality traits of entrepreneurs among public high school students And non-profit is a relatively new and important issue because studies have concluded that there is a positive correlation between entrepreneurship and economic growth (Gurel, 2010). Business growth is achieved through the acquisition of business-related skills; Skills needed to engage in economic and social activities. The development of entrepreneurial skills is also achieved through training in social skills, creative problem solving, opportunity search, group leadership and group collaboration. Ultimately, it is these skills and attitudes that can manifest themselves in different ways throughout a person's career and bring long-term benefits to society and the economy (Marchos 2012). One of the topics of interest in educational systems is "business education", especially for high school students (Testa 2015). Research results of Mouss Kanter (2019), Hans Mark (2019), Eganteimhan and Ovalniran (2018), Walke (2018), Brizik and Mahmoud Khan (2017), Dan, Anwar and Osman (2017), Salmon (2017), Cheng and Hsu (2016) also showed Organizations always need organizational entrepreneurship and business education to adapt and continue their life and survival, and business education has a positive effect on students' entrepreneurial intentions; In order to increase the enthusiasm and interest of entrepreneurs, options such as organizational rewards, job satisfaction, strengthening management innovations have been introduced as factors that increase passion and interest in doing business. In countries like Japan, human capital is the factor of economic growth and economic growth is the factor of human capital growth; In other words, there is a two-way relationship between these two variables in this

country and human capital and economic growth strengthen each other.

Methods:

The design of the present study is qualitative and its method is specifically "qualitative case study", a method that allows in-depth study of the subject and the discovery of hidden dimensions. Research participants were faculty members of universities in Hormozgan province, doctoral students and teachers of secondary education in Hormozgan province as specialized experts (statistical population: 220 people); Using a "purposeful approach" and the "method of selecting key experts" and using the "theoretical saturation criterion" 69 people were interviewed as a sample. Research data were collected by in-depth interviews based on the model of qualitative interviews and observing its criteria, in an approximate time between 20 to 45 minutes. Then, the collected data were analyzed using Nvivo software version 8, through the content analysis technique and the formation of a content network, which is one of the basic and efficient methods of qualitative analysis. This method is a process that converts scattered data into rich and detailed data (Brown, Clark, 2006). To evaluate the validity of the obtained content network, qualitative validation criteria of acceptability and reliability were used. To examine the criterion of "acceptability" of the content network of data alignment methods by collecting sufficient data from various sources such as experts, sources and scientific and research documents, theoretical and research backgrounds, researcher self-review and control of members participating in All processes and steps in the research were carried out to examine the criterion of "reliability" of the content network.

Results

The results of this study showed that the organizing theme of education-innovation includes the components of inter-organizational interaction to identify, nurture and develop new ideas in business and With interdisciplinary business goals and topics, attention to gender in business with a special focus on strengthening the performance of women in curricula, etc. The organizing theme of psychological-communication factors, including components of increasing the spirit of scientific courage, Confidence, Criticism and Criticism and Problem Solving Students and The themes of organizing economic and social-environmental factors included components of attention and application of components of strategic planning (strategic thinking; reconstruction of structures;

rethinking; strengths, weaknesses, opportunities and threats, etc.).

Conclusion

Explaining the findings, we can say that: The education system can provide the necessary factors such as land, labor, consumables and capital through communication with various organizations to teach business to students, in order to realize ideas, and by using decision-making power. Acquisition, individual skills and talents of teachers and students in designing, organizing, launching and managing a new unit, realize ideas and earn money in this way. Educating people increases their ability to use new

technologies and increases the productivity of the workforce, production and business environment. Proportion of textbook contents with interdisciplinary business goals and topics, attention to gender in business with a special focus on strengthening women's performance in curricula, emphasis on community-based transdisciplinary content, emphasis on curriculum content on three Knowledge, skills, insights, flexibility of educational content appropriate to the time and place, compatibility of theoretical and technical-professional courses with values based on scientific and practical thinking in business, etc.

مقاله پژوهشی

طراحی و تدوین چارچوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان در وضعیت موجود و مطلوب

محمد مهتر پور^۱، مهدی باقری^۲، نادر قلی قورچیان^۳، کلثوم نامی^۴

- ۱- دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، بندرعباس، ایران.
- ۲- دانشیار گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، بندرعباس، ایران.
- ۳- استادیار، مدیر گروه مدیریت آموزشی و آموزش عالی، دانشکده اقتصاد و علوم تحقیقات واحد تهران، تهران، ایران.
- ۴- استادیار گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، بندرعباس، ایران.

چکیده

هدف پژوهش: طراحی و تدوین چارچوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان در وضعیت موجود و مطلوب بود.

روش تحقیق: ترکیبی (مطالعه موردی کیفی و کمی) از نوع اکتشافی انجام شد. جامعه آماری شامل مشارکت کنندگان بالقوه اعضای هیات علمی دانشگاههای استان هرمزگان، دانشجویان دوره دکتری و معلمان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان بودند؛ برای تجزیه و تحلیل داده ها از «رویکرد هدفمند» و با «روش انتخاب صاحب نظران کلیدی»، و معیار اشباع یافته ها: «اشباع نظری^۱» استفاده گردید؛ اشباع نظری نقطه ای در تحقیقات کیفی است که نشان دهنده کفایت داده‌های گردآوری شده جهت تحلیل و ارائه گزارش نهایی است.

ابزار پژوهش: فرم مصاحبه باز پاسخ بود؛ داده های به دست آمده با استفاده از نرم افزار Nvivo از طریق فن تحلیل مضمون مورد تحلیل قرار گرفت؛ تعیین اعتبار داده‌ها با استفاده از تکنیک‌های تأییدپذیری و اعتماد پذیری انجام شد. نتایج به دست آمده عبارتند از: طرح آموزش کسب و کار به دانش آموزان (مضمون فراگیر) در قالب ۴ بعد مضامین سازمان دهنده (آموزش- نوآوری، برنامه درسی-محتوا، عوامل روانشناختی-ارتباط، عوامل اقتصادی و اجتماعی-محیط) و ۷۲ مضمون پایه سازماندهی شد؛ چارچوب آموزش کسب و کار در وضعیت موجود و مطلوب، شامل ۵ مفهوم استخراج شده وضعیت موجود و ۹ مقوله فرعی در وضعیت مطلوب بود.

نتایج: بررسی اعتبار چارچوب آموزش کسب و کار در وضعیت موجود و مطلوب نشان داد که: ۱۲ مولفه آموزش کسب و کار (هدف، محتوا، نقش مربی، نقش فراگیرنده، روش یاددهی- یادگیری، ارزشیابی، مواد آموزشی، نوع برنامه درسی، سطح تحصیلی، مشارکت کنندگان، مکان آموزش، زمان آموزش) از ضریب همبستگی بالایی برخوردارند (سطح معنی داری ۹۹ درصد اطمینان).

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۴/۲۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۲۱

شماره صفحات: ۸۰-۹۷

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/jedu.2023.28440.5705

واژه‌های کلیدی:

طراحی، تدوین چارچوب، آموزش کسب و کار، دانش آموزان دوره متوسطه

استناد: مهتر پور محمد، باقری مهدی، قورچیان نادر قلی، نامی کلثوم (۱۴۰۲). طراحی و تدوین چارچوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان در وضعیت موجود و مطلوب. دوماهنامه علمی- پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی. ۱۴ (۴): ۸۰-۹۷.

* نویسنده مسوول: مهدی باقری

نشانی: دانشیار گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، بندرعباس، ایران.

تلفن: ۰۹۱۷۶۱۷۸۶۷

پست الکترونیکی: mbaagheri.sbu@gmail.com

مقدمه

سازمان آموزش و پرورش از نظر اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و اخلاقی و فراهم کردن زمینه تکامل و رشد آدمی دارای اهمیت بسیار است؛ باید همواره در نظر داشته باشیم چیزی که سرنوشت انسان را می‌سازد استعدادهايش نیست، انتخاب‌هايش است و امروزه کارآفرینی و آموزش کسب و کار، چیزی بیش از یک انتخاب است و تبدیل به ضرورت شده است. هدف بسیاری از مدارس این است که جوانان به‌جای اینکه به فکر استخدام و تحقق اهداف مدیر خود باشند با خلاقیت و طرح ایده‌های نو با کسب مهارت‌های کارآفرینی برای تحقق رویای خودشان تلاش کنند. تربیت نیروی انسانی خلاق، متخصص، کارآفرین، مسئولیت‌پذیر، آینده‌نگر، فعال و نوآور از اهداف این مدارس است. در این مدارس افراد از ابتدا با مهارت‌های اجتماعی آشنا می‌شوند. بسیاری از مدارس و مؤسسات کارآفرینی علاوه بر آموزش‌های تئوریک با برگزاری کلاس و کارگاه‌های مختلف به آموزش توانمندی‌های اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی، رویکردهای خلاقانه و غیره می‌پردازند.

توسعه آموزش و پرورش، از جمله اهداف کلیدی و مهم دولت‌ها محسوب می‌شود. از سوی دیگر، نظام آموزش و پرورش نیز مسئولیت سنگینی بر عهده دارد، چرا که تعلیم و تربیت اکثریت نوجوانان بر عهده این نهاد است. به همین دلیل دروس مختلف در آموزش و پرورش باید بتوانند از نظر محتوا نیازهای فکری و اعتقادی دانش آموزان را برآورده کنند. البته وجود یک محتوای خوب و کامل به تنهایی برای موفقیت کافی نیست، بلکه مهم‌تر از آن، وجود معلمانی است که بتوانند آن محتوا را با بیانی شیوا و جذاب در ذهن دانش آموز به تصویر بکشند. این جاست که نقش حساس و سرنوشت ساز معلمان و توجه به کیفیت تدریس آن‌ها آشکار می‌شود (مذبوحی و همکاران، ۱۳۹۰). یکی از موضوعات مورد توجه نظام های آموزشی، «آموزش کسب و کار» به ویژه به دانش آموزان مقطع متوسطه است (تستا، فراسچری، ۲۰۱۵).

رشد کسب و کار از طریق کسب مهارت های مرتبط با کسب و کار صورت می گیرد؛ مهارت هایی که به منظور درگیر شدن در فعالیت های اقتصادی و اجتماعی مورد نیاز هستند. رشد مهارت های کارآفرینانه نیز از طریق آموزش در زمینه قابلیت های اجتماعی، حل مسئله خلاق، جستجوی فرصت، رهبری گروهی و همکاری گروهی صورت می گیرد. در نهایت، این مهارت ها و نگرش ها هستند که می توانند در طول زندگی شغلی افراد به شکل های متفاوتی نمود پیدا کنند و مزایایی بلند مدت را برای جامعه و اقتصاد به دنبال داشته باشند (مارکوس و آلبوکرک^۲، ۲۰۱۲). به عبارت دیگر، آموزش کارآفرینی با هدف های متعدد، از رشد مهارت های فردی گرفته تا ایجاد کسب و کارهای نوآورانه صورت می گیرد (عظیم و ال-کھتانی^۳، ۲۰۱۴). هم چنین، پرورش فرهنگ کارآفرینانه نیز به عنوان هدف اصلی آموزش کارآفرینی مطرح شده است (باربیزیک و محمودخان^۴، ۲۰۱۷). به علاوه، به زعم پل، ۲۰۰۵، به نقل از آکپن^۵ و همکاران، ۲۰۱۲. آموزش کارآفرینی برای دستیابی به هدف های زیر سازمان دهی می شود:

- ۱- ایجاد اشتغال
- ۲- کاهش سطح بالای فقر
- ۳- انتقال آرام از اقتصاد صنعتی سنتی به اقتصاد صنعتی مدرن
- ۴- به عنوان کاتالیزور برای رشد و توسعه اقتصادی
- ۵- فراهم کردن آموزش و حمایت لازم از فارغ التحصیلان جوان به منظور توانمند نمودن آن ها جهت ایجاد کسب و کارهای متوسط و کوچک
- ۶- آفاق روحیه پشتکار در جوانان و بزرگسالان به منظور توانمند نمودن آن ها به ادامه کسب و کارهایی که شروع کرده اند
- ۷- کاهش سطح بالای مهاجرت از روستا به شهر

آموزش کسب و کار باید با این هدف صورت گیرد که نگرش، مهارت ها و اطلاعات مورد نیاز در زندگی کاری به فراگیران آموزش داده شود، خواه این افراد برای فرد دیگری کار کنند، خواه کارآفرین شوند. می توان با رفع موانع تولید و سرمایه گذاری از طریق ساماندهی محیط کسب و کار در بازارهای مختلف، کاهش ریسک سرمایه گذاری از طریق فراهم ساختن امنیت اقتصادی و سیاسی و ایجاد هماهنگی بین نظام آموزشی و نیازهای بازار کار، وضعیت بازار کار و اشتغال را ساماندهی کرد و آن را بهبود بخشید. در حالی که اگر محیط کسب و کار کشوری اصلاح نشود، فشار اجتماعی- سیاسی اشتغال زایی به اعمال سیاست های پولی و مالی انبساطی منجر می شود که آثار تورمی گریزناپذیری

1 Testa & Frasccheri

2 Marques & Albuquerque

3 Azim & Al-Kahtani

4 Brizic & Mahmoodkhan

5 Akpan

دارد. بدون شک، مراکز آموزشی و نظام آموزش و پرورش می توانند در همه مراحل کسب و کار از منظر تدوین قوانین، تربیت نیروی انسانی، انتقال دانش فنی و تعدیل هزینه های مبادله تأثیرگذار باشند (محمدیان و همکاران، ۱۳۹۶).

کسب و کار عبارتست از: شناسایی، خلق و استفاده از فرصتها از طریق تبدیل ایده های نو به واقعیت های تجاری در قالب کالاها و خدمات مورد نیاز جامعه؛ کاربرد مفهوم کسب و کار و بررسی ویژگی های شخصیتی کارآفرینان در میان دانش آموزان دبیرستانهای دولتی و غیرانتفاعی، موضوع به نسبت جدید و مهم است چرا که طبق مطالعات نتیجه گیری کرده اند که میان کارآفرینی و رشد اقتصادی، همبستگی مثبتی وجود دارد (گورول^۱ و همکاران، ۲۰۰۸). با توجه به معضل بیکاری در میان جوانان و دانش آموختگان ایران، یکی از راهکارها، پرورش افراد کارآفرین است، زیرا در بسیاری از کشورهای پیشرفته مانند ایالات متحده و ... آموزش کسب و کار را از سطوح پایین تحصیلی آغاز کرده اند و به نتایجی اثربخش رسیده اند. نظام آموزشی ما به عنوان متولی اصلی رشد و یادگیری باید افراد بالقوه کارآفرین را شناسایی و زمینه های لازم را برای بروز خلاقیت آنان فراهم کند. تحقیق ها نشان داده اند که با رشد برخی ویژگی ها در افراد، ویژگی های کارآفرینی در آن ها تقویت می شود (تیموری، ۱۳۸۷). از این ویژگی ها می توان خلاقیت، تحمل ابهام، خطرپذیری، کانون کنترل درونی و انگیزه پیشرفت را نام برد (کوه^۲، ۲۰۱۶). آموزش کسب و کار را باید یکی از ضروریات هزاره جدید دانست، عصری که به جامعه اطلاعاتی و هنگامه جهانی شدن موسوم است (عباسی، ۱۳۹۳).

نتایج تحقیقات مرادی و همکاران (۱۳۹۷)، رسولی و همکاران (۱۳۹۵)، پارسا و گرائلی شیخ (۱۳۹۴)، روشن و همکاران (۱۳۹۳)، عبدی زاده و همکاران (۱۳۹۱)، طائرین (۱۳۹۳)، در زمینه آموزش کسب و کار دانش آموزان نشان داد که مدارس ما باید از لحاظ چهار ویژگی توفیق طلبی، استقلال طلبی، خلاقیت و ریسک پذیری مورد بررسی قرار گیرند و به تشخیص نقاط ضعف و قوت خود پرداخته و اگر لازم باشد در اصول و سیاست های آموزشی بازنگری صورت گیرد. آموزش به شیوه مشارکتی بیشتر از آموزش به شیوه سخنرانی در افزایش تفکر خلاق و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان موثر است و این اثر بخشی برای دانش آموزان ضعیف از نظر پیشرفت تحصیلی بیشتر است؛ نتایج هشدار است برای مسئولان آموزش و پرورش که میزان فاصله نظام آموزشی ما را با مؤثرترین شیوه های پرورش خلاقیت و کارآفرینی در هنرجویان بسنجند. هم چنین، زمینه ای است برای معلمان، مؤلفان کتاب درسی و برنامه ریزان تا با انتخاب و تغییر برنامه درسی، اقدام به ارزشیابی روش ها و شیوه های تدریس، اهداف، محتوا در جهت پرورش مهارت ها و ویژگی های اساسی کارآفرینی در هنرجویان نمایند. هم چنین، آموزش کسب و کار باید شیوه زندگی دانش آموزان و نقش برنامه های درسی مدارس سازماندهنده آن باشد، دانش آموزان بتوانند در موقعیت های واقعی یادگیری را تجربه و علاقه مند به کار گروهی و مشارکت در یادگیری باشند، اهداف آموزشی باید شکوفا کننده خلاقیت و تفکر انتقادی باشند. چگونگی برنامه درسی مدارس و این که تا چه حد برنامه به صورت تجربی و عملی کار می شود یکی از عوامل تأثیرگذار در آموزش کسب و کار است.

نتایج تحقیق موس کانتر^۳ (۲۰۱۹)، هانس مارک (۲۰۱۹)، اکانتیمهن و اوالنیران (۲۰۱۸)، والکه^۴ (۲۰۱۸)، بریزیک^۵ و محمود خان (۲۰۱۷)، دن، انوار و عثمان (۲۰۱۷)، سالمون^۶ (۲۰۱۷)، چنگ و هسو^۷ (۲۰۱۶) نیز نشان داد که سازمان ها برای سازگار شدن و ادامه حیات و بقای خود همواره به کارآفرینی سازمانی و آموزش کسب و کار احتیاج دارند و آموزش کسب و کار تأثیر مثبتی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان دارد.

با توجه به مبانی نظری و نتایج تحقیقات متعدد، لزوم توجه به آموزش کسب و کار در مدارس، از ضروریات مهم است؛ بنابراین، هدف پژوهش حاضر، پاسخ به دو پرسش بوده است:

پرسش اول: طرح آموزش کسب و کار به دانش آموزان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان چیست؟

پرسش دوم: چارچوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان در وضعیت موجود و مطلوب چیست؟

روش پژوهش

طرح پژوهش حاضر، ترکیبی (مطالعه موردی کیفی و کمی) از نوع اکتشافی بود؛ روش کیفی آن به طور ویژه «مطالعه موردی کیفی» است،

1 Gurol

2 Koh

3 Moss Kanter

4 Wallke

5 Brizic

6 Soloman

7 Cheng & Hsu

روشی که امکان بررسی عمیق موضوع و کشف ابعاد پنهان را فراهم می آورد؛ که برای بررسی داده ها از نرم افزار Nvivo استفاده شد؛ و روش کمی شامل آمار توصیفی وضعیت موجود و مطلوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان و بررسی طیف ضرایب همبستگی چارچوب آموزش کسب و کار از طریق نرم افزار SPSS بود.

مشارکت کنندگان پژوهش اعضای هیات علمی دانشگاه های استان هرمزگان، دانشجویان دوره دکتری و معلمان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان به عنوان خبرگان تخصصی بودند (جامعه آماری: به تعداد ۲۲۰ نفر)؛ که با استفاده از «رویکرد هدفمند» و با «روش انتخاب صاحب نظران کلیدی» و استفاده از «معیار اشباع نظری» با ۶۹ نفر به عنوان نمونه مصاحبه صورت گرفت. روش تحلیل مضمون، فرآیندی است که داده های پراکنده را به داده های غنی و تفصیلی تبدیل می کند (براون، کلارک^۱، ۲۰۰۶). برای بررسی اعتبار شبکه مضامین به دست آمده، از معیارهای اعتبارسنجی کیفی قابل قبول بودن^۲ و قابل اعتماد بودن^۳ استفاده شد. برای بررسی معیار «قابل قبول بودن» شبکه مضامین از روش های همسوسازی داده ها که با جمع آوری داده های کافی از منابع متعدد مانند خبرگان، منابع و مستندات علمی و پژوهشی، پیشینه های نظری و پژوهشی، خودبازبینی محقق و کنترل اعضای شرکت کننده در پژوهش و برای بررسی معیار «قابل اعتماد بودن» شبکه مضامین نیز همه ی فرایندها و مراحل در پژوهش طی گردید.

یافته ها

به منظور بررسی طرح و چارچوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان از روش ترکیبی اکتشافی (مطالعه موردی کیفی و کمی) استفاده شد، برای تحلیل داده های کیفی، از فن تحلیل مضمون و تشکیل شبکه مضامین استفاده گردید. تحلیل مضمون یکی از فنون تحلیلی مناسب در تحقیقات کیفی است که داده های پراکنده و متنوع را به داده های غنی تبدیل می کند (عابدی جعفری، تسلیمی، ۲۰۱۱). بر این اساس، در گام نخست، داده ها طی فرآیند مصاحبه گردآوری شد. سپس متون مصاحبه مکتوب به دفعات مورد مطالعه و بازبینی قرار گرفت و فهرستی از کدهای اولیه ایجاد شد. برای پاسخ به پرسش اول، ۳۵۴ کد اولیه شناسایی گردید. در گام های بعد کدهای به دست آمده در گروه های مشابه و منسجمی دسته بندی شدند و شبکه مضامین چندین بار مورد تحلیل و بازبینی قرار گرفت و در نهایت برای طراحی آموزش کسب و کار به دانش آموزان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان به عنوان مضمون فراگیر، ۴ مضمون سازمان دهنده و ۷۲ مضمون پایه شناسایی و شبکه مضامین استخراج شد (جدول شماره ۱). بدین صورت که طرح آموزش کسب و کار به دانش آموزان (به عنوان مضمون فراگیر) و مضامین سازمان دهنده شامل ۴ بعد: آموزش - نوآوری، برنامه درسی - محتوا، عوامل روانشناختی - ارتباط، عوامل اقتصادی و اجتماعی - محیط بودند. هر یک از این دسته ها خود دارای ابعاد گوناگونی در مضامین پایه آموزش - نوآوری (۲۳ مضمون)، برنامه درسی - محتوا (۱۷ مضمون)، عوامل روانشناختی - ارتباط (۲۰ مضمون)، عوامل اقتصادی و اجتماعی - محیط (۱۲ مضمون)، (در کل: ۷۲ مضمون) می باشند که شبکه مضامین به عنوان طرح آموزش کسب و کار به دانش آموزان سازماندهی شدند. در نهایت، برای بررسی روایی و اعتبار طرح و چارچوب، از روش کمی (بررسی ضرایب همبستگی و آمار توصیفی) استفاده شد.

جدول ۱- شبکه مضامین طرح آموزش کسب و کار به دانش آموزان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش هرمزگان

مضمون فراگیر	مضمون سازماندهنده	مضمون پایه
		ضرورت تعاملات بین سازمانی و تشکیل سازمانهایی خاص با هدف بسترسازی تعاملات بین سازمانی برای شناسایی، پرورش و تکامل ایده های نو در کسب و کار
		بکارگیری توانایی های ذهنی برای ایجاد یک فکر یا مفهوم جدید
		تبدیل فرصت به ایده قابل عرضه به بازار کسب و کار
طرح آموزش کسب و کار به		تبدیل خلاقیت و توانایی ایجاد فکر و ایده بدیع و نو به محصول جدید، خدمت جدید یا راه جدید برای انجام کار
آموزش - نوآوری		به وجود آوردن اندیشه، پرورش اندیشه و به کارگیری اندیشه در کسب و کار
		اطلاعات تلویحی و تفریحی از روش اکتشافی در ایجاد ایده های نوین
		تجربه در تولید ایده های نوین
		توانایی های شناختی، مهارت های حرکتی، ادراکی و ذاتی

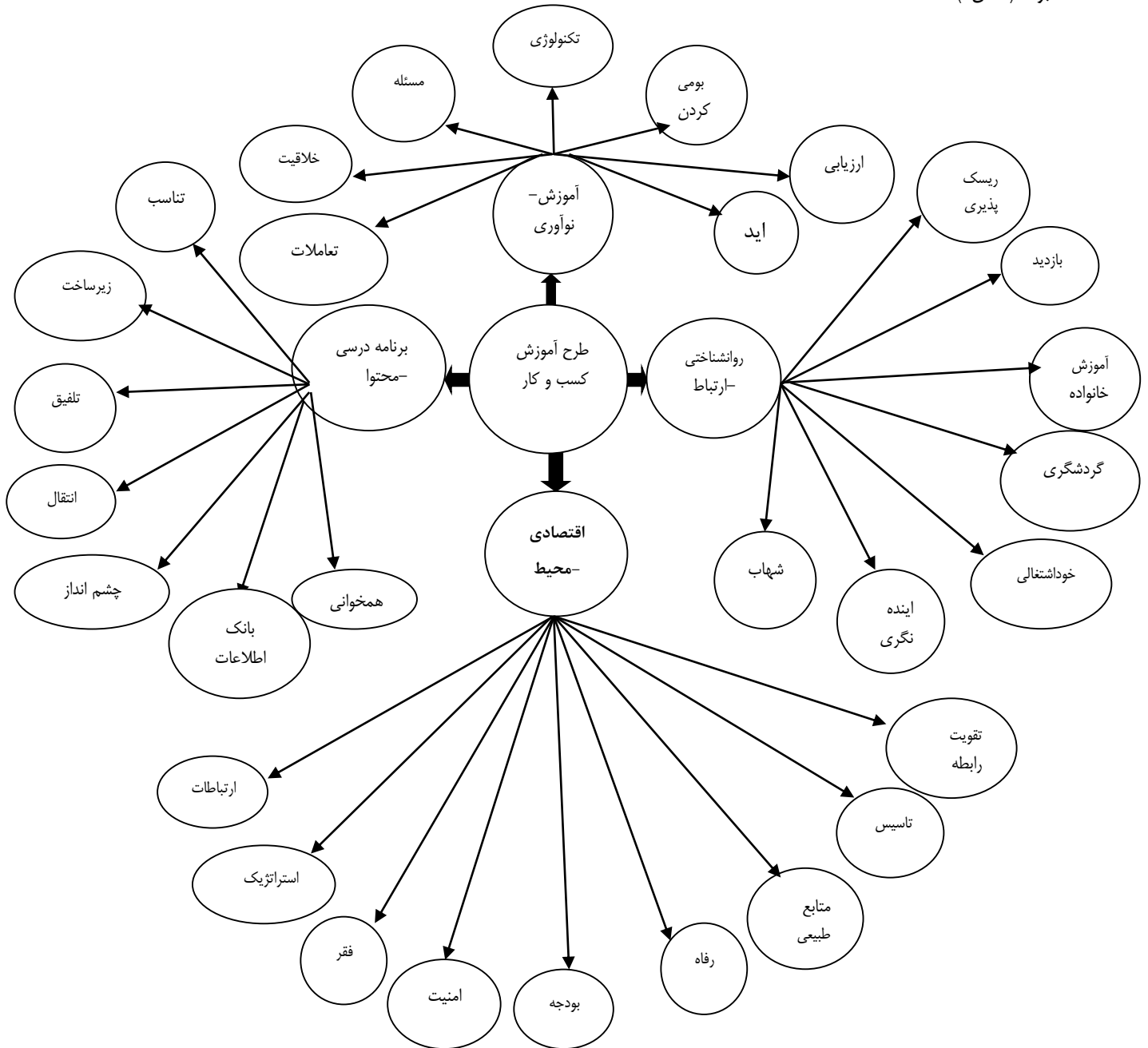
1 Braun & Clarke
2 Credibility
3 Dependability

تشخیص فرصت و شکل گیری ایده، تهیه ی طرح تجاری، تصمیم گیری نهایی	
انتقال تکنولوژی کسب و کار از طریق روشهای آموزشی و تدریس فعال	
ترغیب و تشویق سرمایه گذاری، شناخت، ایجاد و گسترش بازارهای جدید	
افزایش رفاه، سامان دهی و استفاده ی اثر بخش از منابع	
ایجاد فضای کاری مناسب و رهبری نوآوری	دانش آموزان
روش مند بودن فرایندها و ارتباطات درون و برون سازمانی برای ایجاد خلاقیت	مقطع متوسطه
سیاست های حمایت از نوآوران (اختصاص پاداش مناسب مادی و غیرمادی برای دانش آموزان خلاق و نوآور	دوم آموزش و
تشکیل هسته مرکزی خلاقیت سازمانی در مدارس	پرورش استان
کار تیمی و تشکیل تیم های میان بخشی در جهت نوآوری در مدارس	هرمزگان
آموزش استفاده از مکانیزم ها و تیم های حل مسئله در مورد مسائل نوآوری	
استفاده از دبیران با سواد علمی و تکنولوژی بالا برای تدریس	
اشناکردن دانش آموزان با محتوای درسی کسب و کار متناسب با تکنولوژی های روز جهانی	
بومی کردن تکنولوژی و توجه به مولفه های فرهنگی در کسب و کار	
کسب دانش، مهارت، نگرش توسط دانش آموزان ، متناسب با نیازهای آموزشی مناطق شهری، روستایی و محیطی و بومی	
ایجاد مهارت ارزیابی سنخیت تکنولوژی های روز جهانی با شرایط و مقتضیات کشوری و بومی	
تناسب محتوای کتابهای درسی با اهداف و سرفصلهای کسب و کار به طور میان رشته ای	
توجه به جنسیت در کسب و کار با نگاه ویژه به تقویت عملکرد زنان در برنامه های درسی	
تاکید بر محتوای فرا رشته ای جامعه محور	
تاکید محتوای درسی بر سه حیطه دانشی، مهارتی، بینشی	
انعطاف پذیری محتوای آموزشی متناسب با زمان و مکان	
همخوانی دروس رشته های نظری و فنی-حرفه ای با ارزش های مبتنی بر تفکر علمی و عملی در کسب و کار	
استفاده از نظرات صاحب نظران و متخصصان دانشگاهی بین المللی در زمینه محتوای کسب و کار	
تاکید محتوای درسی کسب و کار بر برابری درون نسلی و میان نسلی، در مقابل منافع شخصی وتوزیع عادلانه منابع	
تشکیل بانک اطلاعات ملی و بین المللی در مدارس، در زمینه ایجاد کسب و کار	برنامه درسی-محتوا
ترسیم چشم انداز آینده کسب و کار در محتوای برنامه درسی	
آشنایی دبیران و دانش آموزان با برنامه ریزی های کلان، برنامه ریزی بخشی در یک صنعت خاص یا برنامه ریزی پروژه کسب و کار	
انتقال دانش پایه ای در زمینه ای محدود و کسب تجربه و تخصص در مدارس به دانش آموزان	
تلفیق محتوای تئوری با محتوای عملی و کاربردی کسب و کار در کتاب های مقطع متوسطه	
اجرای برنامه های کارآموزی و چرخش دانش آموزی در محیط واقعی کار	
ایجاد زیرساخت تولید دانش، مالکیت فکری و ارتباط مدارس با مراکز رشد و پارک های علم و فناوری	
توجه به دانش بومی و هویت فرهنگی و علمی در آینده کسب و کار	
تناسب کمیّت و کیفیت محتوای برنامه درسی	
افزایش روحیه جسارت علمی، اعتماد به نفس، انتقادگری و انتقادپذیری و حل مساله دانش آموزان	روانشناختی-ارتباط

ایجاد حس آشتی با طبیعت و حس تعلق به جامعه و مکان زندگی	
آموزش حفظ و تعالی میراث فرهنگی، تمدنی و هنری در سطح ملی و جهانی	
درگیری فعالانه دانش آموزان در فرآیندهای تصمیم گیری و اقدام در مورد مشکلات و چالش های زیست محیطی	
کسب و کار	
تشویق دانش آموزان به انجام فعالیت های گروهی و سازمانی	
توجه بیشتر به درس هنر، نقاشی، جامعه شناسی بومی و ملی	
پرورش حس مسوولیت پذیری فردی و جمعی شهروندی دانش آموزان در ارتباط با محیط کسب و کار	
تقویت ارزش های انسانی و رفتارهای مطلوب در کل جامعه	
ایجاد نگرش خوداشتغالی و ابتکار در ایجاد شغل	
ایجاد انگیزه از طریق مطالعه زندگینامه افراد موفق و معرفی الگوهای موفق کسب و کار	
بازدیدهای علمی از مراکز کسب و کار شهری و استان های دیگر جهت کسب ایده	
گردشگری و ارتباطات ملی و بین المللی	
تعهدات اخلاقی در برابر نسل های آینده و مشارکت در حفاظت و گسترش کسب و کار	
کسب مهارت پیش بینی های تخصصی و علمی، دوراندیشی و آینده نگری از سوی دانش آموزان	
ارتباطات مفید و سازنده مدرسه با خانواده	
ارتباطات مفید و سازنده مدرسه و خانواده با مراکز مشاوره ای روانشناختی و شغلی	
اجرای آزمون های علمی و عملی جهت کشف و شناسایی و هدایت استعداد های برتر در جهت کسب و کار	
کلاس های آموزش خانواده با هدف حمایت فکری از فرزندان و فراهم کردن محیطی آرام و خلاقانه	
افزایش دانش و بهبود نگرش مدیران و معلمان و والدین در زمینه حمایت از طرح های کسب و کار دانش آموزان	
افزایش و تقویت قدرت ریسک پذیری مدیران و معلمان و والدین و دانش آموزان	
توجه و کاربرست مؤلفه های برنامه ریزی استراتژیک (تفکر استراتژیک؛ بازسازی ساختارها؛ بازاندیشی؛ قوت ها، ضعف ها، فرصت ها و تهدیدها)	
حفظ و ارتقای وضعیت فعلی اقتصادی بدون تخریب منابع طبیعی	
وجود اعتقادات و باورهای زیست محیطی با تأکید بر ابعاد مذهبی	
برقراری امنیت، برابری، تعلق، احترام و خودشکوفایی متناسب با محیط کسب و کار	
حداکثر سازی رفاه در طی زمان	
آشنایی با گرسنگی و فقر در جهان و علل و راههای پیشگیری و مهار آن از طریق ایجاد کسب و کار	عوامل اقتصادی و اجتماعی-محیط
به حداقل رساندن مصرف منابع طبیعی تجدیدناپذیر (درصد مصرف، بازیافت و احیای منابع و میزان جذب مواد زائد)	
تقویت رابطه بین موسسات آموزشی و نهادهای بین المللی در رابطه با کسب و کار	
استفاده حداکثری از توان دانش آموزان و تاسیس گروهی علمی_ دانش آموزی در زمینه کسب و کار	
ایجاد یک جومناسب برای معلمان و دانش آموزان و حمایت مدیریت عالی	
اختصاص بودجه و امکانات مالی مناسب برای طرح های کسب و کار معلمان و دانش آموزان	
ارتباطات با شرکت های داخلی و خارجی تراز اول و صاحب نام دنیا در عرصه تولید	

در واقع، مضمون سازمان دهنده آموزش- نوآوری شامل مولفه های بسترسازی تعاملات بین سازمانی برای شناسایی، پرورش و تکامل ایده های نو در کسب و کار و...مضمون سازمان دهنده برنامه درسی-محتوا شامل مولفه های تناسب محتوای کتاب های درسی با اهداف و

سرفصل های کسب و کار به طور میان رشته ای، توجه به جنسیت در کسب و کار با نگاه ویژه به تقویت عملکرد زنان در برنامه های درسی و غیره . مضمون سازمان دهنده عوامل روانشناختی-ارتباط شامل مولفه های افزایش روحیه جسارت علمی، اعتماد به نفس، انتقادگری و انتقادپذیری و حل مساله دانش آموزان و غیره . مضمون سازمان دهنده عوامل اقتصادی و اجتماعی-محیط شامل مولفه های توجه و کاربست مؤلفه های برنامه ریزی استراتژیک(تفکر استراتژیک؛ بازسازی ساختارها؛ بازاندیشی؛ قوت ها، ضعف ها، فرصت ها و تهدیدها و غیره بودند(شکل ۱).

شکل ۱- شبکه مضامین طرح آموزش کسب و کار به دانش آموزان

برای بررسی پرسش دوم (چارچوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان در وضعیت موجود و مطلوب)، نتایج اجرای مصاحبه با اعضای هیات علمی دانشگاه های استان هرمزگان، دانشجویان دوره دکتری و معلمان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت؛ همچنین، از آمار توصیفی استفاده شد.

جدول ۲- مقولات استخراج شده از اجرای مصاحبه با اعضای هیات علمی، دانشجویان دکتری و معلمان

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم استخراج شده
	کاربردی نبودن	عدم مشاهده محتوای کتاب های درسی در زندگی پیرامون، این مطالبی ربطی به زندگی دانش آموزان ندارد، محتوا باید بتواند مشکل یا مشکلات دنیای پیرامون را حل کند.
		سطحی بودن: خیلی مطالب زیاد ولی عمق ندارد
	کلی بودن مطالب	گنگ بودن: ضرورت رجوع معلمان و دانش آموزان برای فهم بهتر مطالب به منابع غیر درسی
		مطالب کتابها برای همه یکی است، هر کسی توانایی و رغبتی دارد که محتوا بدان اشاره نکرده است.
وضعیت موجود آموزش کسب و کار به دانش آموزان	عدم توجه به توانایی های مختلف دانش آموزان	خیلی از مطالب فقط حفظی هستند و حفظ مطالب فقط برای امتحان و نمره آوردن است و سپس فراموش می شود.
		تاکید شدید بر حفظیات در کتاب های درسی و آموزش های مدرسه
	روشهای تدریس منفعل	روشهای تدریس دبیران، بیشتر سخنرانی و در نهایت پرسش و پاسخ است. بدون توجه به روشهای آموزش به روز و فعال اکتشافی، آزمایشگاهی، پروژه و ...
		افزایش دروس آزمایشگاهی. نشان دادن کاربرد تئوری ها در عمل، افزایش فعالیت های و تمرین های پروژه ای و مهارتی
	تناسب آموزش ها با محیط بومی	برگزاری کارگاه های آموزشی در خصوص نیازهای بومی منطقه و بازدید و گردش علمی از شرکت ها و موسسات کار آفرین
		تاکید بر تولیدات جدید. ارائه تکالیف چالش برانگیز که دانش آموزان با توجه به آن بتوانند راه حل نو ارائه کنند. برانگیختن حس کنجکاوی، راه حل از پیش ساخته شده ارائه نکنند
وضعیت مطلوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان	تخصصی کردن مطالب	مطالب درس ها را بیشتر تخصصی کنند مانند دانشگاه، محتوای آموزشی باید آماده کننده ما برای دانشگاه باشد، توجه به موضوعات پیچیده
		مطالب کتاب های درسی قدیمی است. انعکاس مشکلات و مسایل روز در محتوای آموزشی
	وجود کتاب های تکمیلی	در کنار کتاب های درسی باید منابع مکمل باشد تالیف کتاب خاص برای آموزش کسب و کار
		تدریس با منطق، ارائه تاریخچه و روند شکل گیری علوم و قضایا و بیان ارتباط آنها با زندگی واقعی و محیط کسب و کار
	توجه به نوجوان و چالش های پیش روی او	لزوم پاسخگویی به سئوالات فلسفی و مشکلات اعتقادی، توجه به موضوعات واقعی کسب و کار و کارآفرینی

کتاب و درسی اختصاصی در زمینه آموزش کسب و کار

توجه به علایق و استعداد های فردی نیست. لزوم توجه به اهداف شخصی و استعدادهای فردی در

زمینه شغل آینده

طبق نتایج جداول (۱ و ۲)، مقوله های اصلی شامل وضعیت موجود و مطلوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان بود؛ ۵ مقوله فرعی در وضعیت موجود عبارتند از: کاربردی نبودن؛ کلی بودن مطالب؛ عدم توجه به توانایی های مختلف دانش آموزان؛ تاکید شدید بر حفظیات در کتاب های درسی و آموزش های مدرسه؛ روش های تدریس منفعل. ۵ مفهوم استخراج شده وضعیت موجود عبارتند از: عدم مشاهده محتوای کتاب های درسی؛ سطحی بودن؛ گنگ بودن؛ یکی بودن مطالب کتاب ها برای همه؛ مطالب حفظی؛ روش های تدریس منفعل.

۹ مقوله فرعی در وضعیت مطلوب عبارتند از: وجود فعالیت عملی؛ تناسب آموزشها با محیط بومی؛ توجه به خلاقیت و بالا بردن آن؛ تخصصی کردن مطالب؛ همراهی با علم روز جهان؛ وجود کتاب های تکمیلی؛ علوم استدلالی و عقلی؛ توجه به نوجوان و چالش های پیش روی او؛ توجه به علایق و استعدادهای فردی. ۹ مفهوم استخراج شده وضعیت مطلوب عبارتند از: افزایش دروس آزمایشگاهی برگزاری کارگاههای آموزشی تاکید بر تولیدات جدید؛ تخصصی شدن مطالب درس ها؛ انعکاس مشکلات و مسایل روز در محتوای آموزشی؛ منابع مکمل؛ تدریس با منطق؛ توجه به موضوعات واقعی کسب و کار؛ لزوم توجه به اهداف شخصی و استعدادهای فردی در زمینه شغل آینده.

اعضای هیات علمی دانشگاه های استان هرمزگان، دانشجویان دوره دکتری و معلمان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان درباره وضعیت موجود آموزش کسب و کار و نواقص آن نقطه نظراتی را ارائه کردند و در خواست رفع آنرا داشتند، لذا برای پوشش حداکثری نظرات و رسیدن به وضعیت مطلوب این موارد ذکر شده است:

وضعیت موجود: کاربردی نبودن؛ کلی بودن مطالب؛ عدم توجه به توانایی های دانش آموزان؛ تاکید بر حفظیات؛ روش های تدریس منفعل.

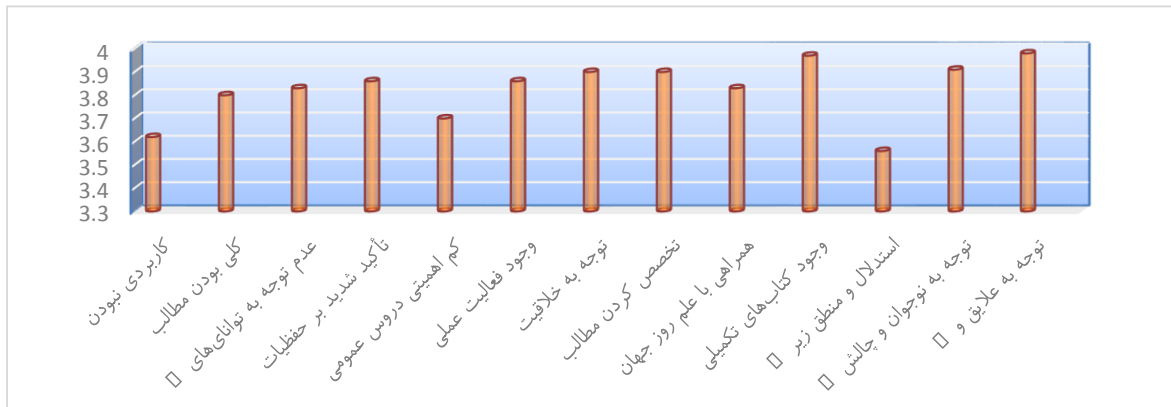
وضعیت مطلوب: وجود فعالیت عملی؛ خلاقیت و افزایش آن؛ محتوای تخصصی؛ همراهی با علم روز؛ وجود کتاب های تکمیلی؛ استدلال و منطق زیر بنایی مباحث؛ توجه به نوجوان و چالش های پیش روی او؛ توجه به علایق و استعدادهای فردی؛ تناسب آموزش ها با محیط بومی؛ روش های تدریس فعال و به روز.

هم چنین، برای بررسی وضعیت موجود و مطلوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان از دیدگاه اعضای هیات علمی، دانشجویان دوره دکتری و معلمان، از آمار توصیفی استفاده شده است. در جدول ۳ نتایج حاصل ارائه شده است.

جدول ۳- آمار توصیفی وضعیت موجود و مطلوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان

وضعیت موجود و مطلوب آموزش کسب و کار	میانگین	انحراف معیار	خطای انحراف معیار
کاربردی نبودن	۳/۶۲	۰/۵۳	۰/۰۲
کلی بودن مطالب	۳/۸	۰/۵۸	۰/۰۳
عدم توجه به توانایی های دانش آموزان	۳/۸۳	۰/۶۸	۰/۰۳
تاکید شدید بر حفظیات و روش های تدریس منفعل	۳/۸۶	۰/۵۶	۰/۰۳
کم اهمیتی دروس عمومی	۳/۷	۰/۴۸	۰/۰۲
وجود فعالیت عملی و روش های تدریس فعال و به روز	۳/۸۶	۰/۴۶	۰/۰۲
توجه به خلاقیت	۳/۹	۰/۵۳	۰/۰۲
تخصصی کردن مطالب و تناسب آموزش ها با محیط بومی	۳/۹	۰/۶۴	۰/۰۳
همراهی با علم روز جهان	۳/۸۳	۰/۷	۰/۰۳
وجود کتاب های تکمیلی	۳/۹۷	۰/۶۷	۰/۰۳
استدلال و منطق زیر بنایی مباحث	۳/۵۶	۰/۷۳	۰/۰۴
توجه به نوجوان و چالش های پیش روی او	۳/۹۱	۰/۰۷۲	۰/۰۴
توجه به علایق و استعدادهای فردی	۳/۹۸	۰/۷۶	۰/۰۴

با توجه به نتایج به دست آمده از جدول ۳ می توان گفت که کاربردی نبودن محتوا دارای میانگین ۳/۶۲، کلی بودن مطالب دارای میانگین ۳/۸ و غیره است. در نمودار شماره ۲ میانگین نظرات نمونه درباره وضعیت موجود و مطلوب آموزش کسب و کار ارائه شده است.

نمودار ۲- میانگین نظرات نمونه درباره وضعیت موجود و مطلوب آموزش کسب و کار

همان گونه که در نمودار ۲ نمایانگر است، بیشترین میانگین مربوط به وجود کتب تکمیلی و توجه به علائق و استعدادهای دانش آموزان است. و کمترین میانگین‌ها مربوط به توجه به منطق و استدلال زیربنایی مباحث و کاربردی نبودن مطالب است. در نهایت، برای بررسی این که آیا چارچوب آموزش کسب و کار در وضعیت موجود و مطلوب از اعتبار لازم برخوردار است؟ با استفاده از تکنیک‌های تأییدپذیری^۱ و اعتماد پذیری^۲ از روش همسوسازی داده‌ها با گردآوری مبانی نظری و اصول زیربنایی مربوط به آموزش کسب و کار، بررسی پژوهش‌های عملی انجام شده در حوزه آموزش کسب و کار و مصاحبه با صاحب‌نظران استفاده شد.

هم چنین برای اعتباریابی کمی چارچوب، مقیاسی مشتمل بر ۱۲ مولفه و ۲۴ گویه تدوین گردید. که هر مولفه شامل ۲ گویه بود. این پرسشنامه دارای پاسخ‌هایی با مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای از (۱) «کاملاً مخالفم» تا (۵) «کاملاً موافقم» می‌باشد. حداقل نمره هر آزمودنی در این مقیاس ۴۲ و حداکثر ۲۸۵ است. نتایج روش تحلیل گویه به صورت کمترین و بیشترین ضریب همبستگی در جدول ۴ آمده است.

جدول ۴- طیف ضرایب همبستگی چارچوب آموزش کسب و کار

هدف	محتوا	نقش مربی	نقش فراگیرنده	روش یاددهی- یادگیری	ارزشیابی
طیف ضرایب همبستگی	۰/۵۳ - ۰/۷۳	۰/۶۵ - ۰/۸۴	۰/۴۵ - ۰/۸۷	۰/۴۴ - ۰/۸۰	۰/۳۱ - ۰/۶۰
سطح معنی داری	۰/۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
مواد آموزشی	نوع برنامه درسی	سطح تحصیلی	مشارکت‌کنندگان	مکان آموزش	زمان آموزش
طیف ضرایب همبستگی	۰/۵۴ - ۰/۸۸	۰/۴۵ - ۰/۸۹	۰/۳۳ - ۰/۹۰	۰/۵۲ - ۰/۸۸	۰/۲۴ - ۰/۷۲
سطح معنی داری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۱

نتایج بررسی اعتبار چارچوب آموزش کسب و کار در وضعیت موجود و مطلوب نشان داد که: ۱۲ مولفه آموزش کسب و کار (هدف، محتوا، نقش مربی، نقش فراگیرنده، روش یاددهی- یادگیری، ارزشیابی، مواد آموزشی، نوع برنامه درسی، سطح تحصیلی، مشارکت‌کنندگان، مکان آموزش، زمان آموزش) از ضریب همبستگی بالایی برخوردارند (سطح معنی داری ۹۹ درصد اطمینان). نتایج تحلیل عاملی (بار عاملی و خطای معیار برآورد) هر یک از مولفه‌ها در جدول ۵ آورده شده است:

جدول ۵- بار عاملی و خطای معیار برآورد

عناصر	بارعاملی	خطای معیار برآورد شده
هدف	۰/۸۷	۰/۴۸

1 credibility
2 dependability

محتوا	۰/۸۲	۰/۳۰
نقش مربی	۰/۷۱	۰/۴۲
نقش فراگیرنده	۰/۶۸	۰/۳۹
روش یاددهی- یادگیری	۰/۵۵	۰/۳۰
ارزشیابی	۰/۶۳	۰/۵۱
مواد آموزشی	۰/۷۳	۰/۵۰
نوع برنامه درسی	۰/۵۱	۰/۴۲
سطح تحصیلی	۰/۵۹	۰/۶۴
مشارکت کنندگان	۰/۸۴	۰/۶۰
مکان آموزش	۰/۷۳	۰/۳۹
زمان آموزش	۰/۸۰	۰/۴۰

برای محاسبه پایایی ابزار نیز از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که ضرایب آلفای کرونباخ نشانگر پایایی مولفه های مقیاس بود. نتایج در جدول ۶ منعکس شده است.

جدول ۶- ضرایب آلفای کرونباخ هر یک از مولفه های مقیاس

هدف	محتوا	نقش مربی	نقش فراگیرنده	روش یاددهی- یادگیری	ارزشیابی	مواد آموزشی
۰/۹۱	۰/۸۵	۰/۸۸	۰/۷۹	۰/۹۰	۰/۶۵	۰/۸۳
نوع برنامه	سطح تحصیلی	مشارکت کنندگان	مکان آموزش	زمان آموزش	کل	
۰/۸۲	۰/۹۳	۰/۸۴	۰/۸۴	۰/۹۲	۰/۸۵	

بحث و نتیجه گیری

بر اساس طرح مذکور و محصول پژوهش، آموزش کسب و کار به دانش آموزان در چهار بعد آموزش- نوآوری، برنامه درسی-محتوا، عوامل روانشناختی-ارتباط، عوامل اقتصادی و اجتماعی-محیط است. مراجعه به مبانی نظری و پژوهشی نشان داد که مضامین سازمان دهنده و پایه موجود در این پژوهش، با مبانی نظری و پیشینه های پژوهشی مرادی و همکاران (۱۳۹۷)، رسولی و همکاران (۱۳۹۵)، پارسا و گرائلی شیخ (۱۳۹۴)، روشن و همکاران (۱۳۹۳)، عبدی زاده و همکاران (۱۳۹۱)، طائریان (۱۳۹۳)، موس کانتیر (۲۰۱۹)، هانس مارک (۲۰۱۹)، اگانتمپهن و اولنیران (۲۰۱۸)، والکه (۲۰۱۸)، بریزیک و محمود خان (۲۰۱۷)، دن، انوار و عثمان (۲۰۱۷)، سالمون (۲۰۱۷)، چنگ و هسو (۲۰۱۶) همسو می باشد.

در تبیین یافته ها می توان گفت که:

آموزش و پرورش باید دانش آموزان را هدفمند، واقع بین و حلال مشکلات خود تربیت کند. رسالت مهم آموزش و پرورش، پرورش افراد شجاع، متعهد و پرافتخار است. از دیگر ویژگی های کارآفرینان که باید به پرورش آن ها پرداخت. می توان روحیه دوراندیشی، مسئولیت پذیری، همکاری، دقت و کمال جویی، خلاقیت و نوآوری، پافشاری، بصیرت، خودجوشی، توانایی، سازگاری و... را ذکر کرد.

نظام آموزش و پرورش می تواند از طریق ارتباط با سازمان های مختلف، برای آموزش کسب و کار به دانش آموزان، به منظور تحقق ایده ها عوامل مورد نیاز مانند: زمین، نیروی کار، مواد مصرفی و سرمایه را فراهم آورده و با استفاده از قدرت تصمیم گیری، مهارت ها و استعداد های فردی معلمان و دانش آموزان در طراحی، سازمان دهی، راه اندازی و مدیریت واحد جدید، ایده ها را تحقق ساخته و از این راه به کسب درآمد بپردازد. آموزش افراد توانایی آن ها را در استفاده از فناوری های نوین افزایش می دهد و سبب افزایش بهره وری نیروی کار، تولید و فضای کسب و کار می شود. تناسب محتوای کتاب های درسی با اهداف و سرفصل های کسب و کار به طور میان رشته ای، توجه به جنسیت در کسب و کار با نگاه ویژه به تقویت عملکرد زنان در برنامه های درسی، تاکید بر محتوای فرا رشته ای جامعه محور، تاکید محتوای درسی بر سه حیطه دانشی، مهارتی، بینشی، انعطاف پذیری محتوای آموزشی متناسب با زمان و مکان، همخوانی دروس رشته های نظری و فنی-حرفه ای با ارزش های مبتنی بر تفکر

علمی و عملی در کسب و کار و غیره. مطالعه ماسالوویا^۱ (۲۰۰۸) براساس تحلیل محتوای ۲۰ مقاله مرتبط با کارآفرینی نشان می دهد که مهم ترین موضوعاتی که در برنامه های درسی آموزش کارآفرینی تدریس می شود ۹ موضوع می باشد که به ترتیب عبارتند از: مدیریت منابع و امور مالی، بازاریابی و مهارت فروشندگی، خلق ایده و کشف فرصت ها، برنامه ریزی کسب و کار، مدیریت رشد بنگاه، سازماندهی و تیم سازی، خلق کسب و کار جدید، مدیریت کسب و کارهای کوچک و ریسک و منطق. محیط های کسب و کار دنیای مدرن از فعالیت های یادگیری انتظار دارند تا بر توسعه مهارتهای فردی از قبیل خودمدیریتی، مهارتهای شنیداری، تشویق به کوشش و تلاش، مقابله با شکستها، مهارتهای تحلیل انتقادی، مهارتهای حل مسئله، تفکر سیستمی، برنامه ریزی و سازماندهی، مهارتهای تصمیم گیری، مهارت ها مدیریت تغییر، ابهام، صبر و تحمل، مقابله با ناامیدی، همکاری با افراد مختلف با پیشینه فرهنگی متفاوت، کارگروهی و مهارتهای ارائه تمرکز نمایند (گلف^۲، ۲۰۰۴). مدرسان دوره های کسب و کار باید خود نیز کارآفرین باشند. آن ها باید اجازه بدهند تا برنامه درسی متناسب با نیازهای هر کلاس تنظیم شود. هم چنین باید به آن ها این آزادی داده شود تا شیوه های مختلف تدریس را بررسی و اثربخشی هر روش را تعیین کنند (رابر^۳، ۱۹۹۰).

طبق طرح آموزش کسب و کار به دانش آموزان، تعدادی از مولفه های بعد عوامل روان شناختی-ارتباط عبارتند از: افزایش روحیه جسارت علمی، اعتماد به نفس، انتقادگری و انتقادپذیری و حل مساله دانش آموزان و غیره بودند؛ در سازمان های جدید چنان نیست که شماری اندک فکر کنند و شماری انبوه فرمایش آن ها را اجرا کنند امروزه علاوه بر دانش و مهارت که شرط همکاری با هر سازمان است، سازمان ها به استقلال، خوداتکایی، اعتماد به نفس و ظرفیت ابتکار و در یک کلام خودباوری نیازمندند. به بیان دیگر امروزه از نظر اقتصادی به افراد زیادی نیاز داریم که دارای حداقلی از خودباوری باشند. در زمینه بعد عوامل اقتصادی و اجتماعی-محیط می توان گفت، شرط اساسی شکوفایی و بالندگی هر جامعه در توسعه دانش محور سرمایه های انسانی نهفته است که از طریق سیستم های آموزشی می تواند به صورت مستمر در اختیار افراد قرار گیرد؛ ویژگی بارز اقتصاد امروز، تغییرات سریع است. لذا کشورهایی می توانند در چنین اقتصادی موفق باشند که قابلیت تطبیق با این تغییرات را داشته باشند. کشورهایی که در آن ها میزان فعالیت های کارآفرینانه بالاتر است، قادرند تا در اقتصاد جهان موقعیت بهتری کسب کنند.

در تبیین یافته های پرسش دوم در زمینه چارچوب آموزش کسب و کار به دانش آموزان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش استان هرمزگان در وضعیت موجود و مطلوب می توان گفت: سیستم آموزشی کشور با نقاط قوت و ضعف فراوان رو به روست. از سوی دیگر در نظام آموزشی کشور با دانش آموزان به عنوان آینده سازان این مرز و بوم مواجه هستیم و هر اقدام نسنجیده در این باره باعث بروز مشکلات غیر قابل جبران در نسل جدید در ابعاد مختلف مهارت آموزی، شکوفایی استعدادها و... می شود. از سوی دیگر انتظار می رود که نهاد آموزش و پرورش کشور همسو با نهادهای آموزشی در دیگر کشورها اقدامات مناسب را لحاظ کند؛ بنابراین، در نظر داشتن بسیاری از مولفه ها برای آموزش مطلوب مهم است؛ در گذشته مهارت های شغلی در حین کار آموخته می شد اما با صنعتی شدن جوامع، توسعه روش ها و ابزار و پیچیدگی مهارت ها، روش قدیمی استاد - شاگردی کار آبی خود را از دست داد و لذا بحث آموزش های حرفه ای مطرح شد. با تخصصی شدن مشاغل و در هم تنیدگی دانش و فن، به نظر می رسد که اساساً تسلط بر شغل و انجام بهینه آن بدون آگاهی از مبانی علمی آن حرفه ممکن نیست، لذا بحث آموزش های علمی - کاربردی نیز جای خود را در ادبیات نظام های آموزشی باز کرد. آموزش های علمی - کاربردی، آموزش هایی است که ضمن توجه به مبانی علمی، بیشتر معطوف ایجاد مهارت های حرفه ای و کاربرد علوم در محیط واقعی کار است؛ نیازها و توقعات بازار کار امروز الزاما انسان را بر دارد تا از نظر جسمی؛ چابک و پرتحرک و از نظر ذهنی؛ بیدار و هوشیار و از نظر روان شناسی شایسته و توانا باشد. درواقع مسئله مهم و ضروری در بازار کار امروز «تغییر» است. باید بپذیریم که مشاغل در حال تغییر هستند و باید خود را برای کسب مشاغل های اساسی مجهز کنیم. برنامه آمادگی شغلی باعث خواهد شد فرد با مهارت های اساسی مناسب برای اشتغال آشنا شود و آن ها را فراگیرد.

در تبیین نتایج بررسی اعتبار چارچوب آموزش کسب و کار در وضعیت موجود و مطلوب می توان گفت که: به منظور آن که رویکردی همه جانبه نسبت به آموزش کسب و کار به دانش آموزان حاصل گردد، بایستی در ابتدا «هدف» از آموزش مشخص شود تا نقطه مطلوب تعیین شود.

1 Mwasalwiba

1 Golf,

2 Rabbior

«نقش مربی» نقش ممتاز و غیرقابل انکاری است. زیرا معلمانی که در عصر دانایی قرار گرفته و مبتنی بر عقلانیت باید به انتقال دانش خود به دانش آموزان بپردازد؛ در واقع نقش معلم در فرآیند یاددهی- یادگیری امروز یاری‌گر فراگیری است (کالینز^۱، ۲۰۰۸). «فراگیرنده» در فرآیند یاددهی- یادگیری و توسعه دانش‌ها، مهارت‌ها و نگرش‌ها و انگیزه‌های خویش به لحاظ ذاتی نقش فعال دارد. با قابلیت‌ها، تجربیات و ظرفیت‌های گوناگون، به لحاظ یادگیری متفاوتند (وولفولک^۲، ۲۰۰۱). «روش یاددهی- یادگیری» تلفیقی از تدریس کلاسی و سخنرانی، آموزش‌های استاد- شاگردی، پرسش و پاسخ، آموزش مجازی و الکترونیکی، مشاهده، تعاملی (گفت‌وگو)، عملی، کاربردی و تجربی از جمله روش‌های یاددهی- یادگیری در سطح آموزش کسب و کار به دانش آموزان است. «ارزشیابی» با استفاده از شیوه‌های گوناگون مانند کتبی، شفاهی، عملی، خودارزشیابی، قضاوت شخصی، قضاوت همکلاسی‌ها، نگرش‌سنجی، ارزشیابی پوشه کار، آزمون عملکرد در موقعیت شبیه‌سازی شده، مجازی و آنلاین استفاده می‌شود. «منابع و مواد آموزشی» اساس لازم را برای یادگیری تدریجی و تکمیلی آماده می‌سازد (لوکاس^۳، چودری^۳، راش^۳، رانینگر و گرینبرگر^۳، ۲۰۱۴). از عناصر دیگر که باید مورد توجه قرار گیرند عبارتند از: «برنامه درسی»، «سطح تحصیلی»، «مشارکت‌کنندگان»، «زمان آموزش» و «مکان آموزش» (وولفولک^۲، ۲۰۰۱). بنابراین، شناسایی اهداف، در برنامه‌های آموزش جهت پرورش کارآفرینان از نظر تربیت کارآفرینان جدید، هدایت کارآفرینان به سمت کسب مهارت‌های لازم و ارائه مهارت‌های لازم به آنان به منظور بالا بردن میزان موفقیت آنان در کسب‌وکارهای آینده هر کشور است.

از جمله محدودیت‌های این پژوهش، دسترسی اندک به مقالات، بانک‌های اطلاعاتی و پژوهش‌های مرتبط در دیگر کشورها در زمینه آموزش کسب و کار و کمبود اطلاعات و پژوهش‌های جامع پیرامون موضوع خاص آموزش کسب و کار به گونه‌ای که تمامی حوزه‌های مرتبط را پوشش دهد، بود.

بر اساس یافته‌های این مطالعه پیشنهادهای عملی زیر قابل انجام است:

کارگاه‌ها و نشست‌های تخصصی برای معلمان همه رشته‌های علوم انسانی، تجربی و ریاضی-فیزیک و فنی-حرفه‌ای برگزار گردد. در واقع زمینه‌آشنایی آنان با مفهوم دقیق آموزش کسب و کار از طریق تغییر باور و رویکرد آنها به موضوع فراهم شود. تحلیل محتوا و مقایسه کتب آموزش کسب و کار به منظور شناسایی فاصله وضعیت موجود با مطلوب امکان آموزش‌های مجازی (آنلاین و آفلاین) در زمینه کسب و کار، برای دانش آموزان تمام رشته‌ها فراهم شود. بسته آموزشی کسب و کار متشکل از اجزائی هم‌چون نرم‌افزارهای آموزشی مرتبط، فیلم‌های تأثیرگذار، تصاویر، نقشه و غیره، با همکاری سازمانها و وزارت آموزش و پرورش تهیه گردد.

References

- پارسا، عبدالله و گراثلی شیخ، رقیه (۱۳۹۰). بررسی تأثیر آموزش کارآفرینی بر پرورش استعداد کارآفرینی هنرجویان هنرستان‌های دولتی کار دانش‌شهر اهواز. اولین همایش ملی آموزش در ایران.
- تیموری، سیدروح الله (۱۳۸۷). مقایسه ویژگی‌های کارآفرینی در بین دانش‌آموزان مدارس راهنمایی پسرانه دولتی و غیرانتفاعی شهر کرج. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی
- رسولی، رؤیا؛ زندوانیان، احمد؛ آروین، فخرالسادات؛ دهقان، ساناز (۱۳۹۱). مقایسه تأثیر روش‌های یادگیری مشارکتی و سخنرانی بر تفکر خلاق و پیشرفت تحصیلی درس حرفه و فن دانش‌آموزان دختر سوم راهنمایی شهر یزد، زمستان ۲۰۶۲، شماره ۰۱، صص ۹۱-۱۶
- روشن، محمد رحیم؛ سیفی، الهام؛ عبدالهی، بیژن؛ نوکانی، ژیا؛ بنی‌جمالی، زهرا (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین آموزش کارآفرینانه معلم (اهداف، محتوا، ضرورت، شیوه و محیط آموزشی) با روحیه کارآفرینانه دانش‌آموزان متوسطه شهر تهران، اندیشه‌های نوین تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهراء (س)، دوره ۲۲، شماره ۲، بهار ۲۰۶۴، صص ۲۷۶-۲۹۲.
- عباسی، ابوالفضل، (۱۳۹۳). آموزش کارآفرینی و مدرسه کارآفرینانه رویکردی جدید در تربیت و رشد دانش‌آموزان. همایش سلامت اخلاقی و رفتاری کودک و نوجوان در خانواده، مدرسه و جامعه، تهران، موسسه نیروی تدبیر ایرانیان.

1 Collins

2 Woolfolk

3 Lucas, Choudhri, Roche, Ranniger & Greenberg

عبدی زاده، حسین، نظری، ابوالفضل و اسدزاده، سمیه(۱۳۹۱). چگونگی تقویت روحیه کارآفرینی دانش آموزان مدارس متوسطه از طریق عناصر برنامه درسی. دومین کنفرانس ملی دانشجویی کارآفرینی، تهران، دانشگاه شاهد

طائریان، سحرالسادات (۱۳۹۳)، « آموزش کارآفرینی بر ویژگی های کارآفرینانه دانش آموزان دوره متوسطه تاثیر دارد » پایان نامه چاپ نشده ، گروه کارآفرینی دانشکده مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی

محمدیان، محمود؛ روحانی، امیررضا؛ هاشمزی، علی و کریمیان، مجتبی (۱۳۹۶). عوامل مؤثر در انتخاب مدل های کسب و کار الکترونیکی کوچک و متوسط در ایران. فصلنامه مطالعات مدیریت فناوری اطلاعات، سال سوم، شماره ۲۱، صص ۹۷-۱۱۴.

مذبوحی، سعید، شرفی، محمد و مقدم، مینا (۱۳۹۰). برنامه درسی آموزش کارآفرینی: هدف، محتوا، روش تدریس و شیوه ارزشیابی. ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، سال اول، شماره ۹، صص ۶۳-۶۹

مرادی، محمود (۱۳۹۷). تاثیر آموزش های تشخیص فرصت بر قصد کارآفرینانه دانشجویان پرستاری، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران

Akpan, E. I., Effiong, S. A., Ele, A. A. (2012). Entrepreneurship education policy: An intervention strategy for economic development in Nigeria. *Business and Entrepreneurship Journal*, 1(1), 101-110.

Azim, M. T., Al-Kahtani, A. H. (2014). Entrepreneurship education and training: A survey of literature. *Life Science Journal*, 11(1), 127-135.

Brizic, M. Mahmoodkhan.D (2017), "Psychological Dimensions of Organizational Behavior", Macmillan Publishing Company, p. 43.

Brownson, C. D. (2014). Entrepreneurship education: Nurturing creative innovations via active learning. *Management and Administrative Sciences Review*, 3(6), 839-844.

Cheng, B. S. Hsu, R. C. (2016). "Human capital and economic growth in Japan: An application of time series analysis". *Applied Economics Letters*, 4, 393-395.

Din, B. H., Anuar, A. R., Usman, M. (2016). The effectiveness of the entrepreneurship education program in upgrading entrepreneurial skills among public university students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 224, 117-123.

Golff, L.(2004). A New Paradigm for Business Education. *Management Decision*, 42(3), 499-507 .

Gurel, E. Altin, L. Daniele, R. (2008). "Tourism students entrepreneurial intentions", *Journal of annals of tourism research*, 37(3), 646-669.

Hansemark, O. C. (2019). The effects of an entrepreneurship programme on need for achievement and locus of control of reinforcement. *International Journal of Entrepreneurial Behavior and Research*, 4(1), 28-50.

Koh, H. (2016). "Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics". *Journal of Managerial psychology*, 11(3),

Marques, L. A., & Albuquerque, C. (2012). Entrepreneurship education and the development of young people life competencies and skills. *Journal of Entrepreneurship Perspectives*, 1(2), 55-68.

Moss Kanter, Rosabeth (2019), "When giants learn cooperative strategies", *Strategy and Leadership*, Vol. 18, Iss: 1, pp. 15-22.

Mwasalwiba, E.S.(2008). Entrepreneurship education: a review of its objectives, teaching methods, and impact indicators. *Education + Training* Vol. 52 No. 1,pp. 20-47.

Oguntimehin, Y. A., & Olaniran, O. O. (2018). The relationship between entrepreneurship education and students' entrepreneurial intentions in Ogun state-owned universities, Nigeria. *British Journal of Education*, 5(3), 9-20.

Rabbior, Gary.(1990) "Elements of a Successful Entrepreneurship/Economics /Education Program" *Entrepreneurship Education: Current Developments, Future Directions*.Ed. Calvin A. Kent. New York: Quorum Books, 1990.

Soloman, M. (2017), "Active training", San Francisco: Jossy-Bass P Feiffer, p. 20.

Testa, S., & Frascheri, S. (2015). Learning by failing: What we can learn from unsuccessful entrepreneurship education. *The International Journal of Management Education*, 13, 11-22.

Wallke, D.B (2018), "How to be an effective supervisor", Boston: American management Association, p. 21.